

УДК. 657.471.1

Франчишин В. – ст. гр. МОБ-2

Інститут економіки і підприємництва

ОБЛІК І АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СОБІВАРТІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

Науковий керівник: к.е.н. доц. Совінський В.С.

Підвищення економічної ефективності виробництва в умовах ринкових відносин пов'язане з виробленням надійних противитратних механізмів управління собівартістю продукції. У цих умовах зниження собівартості вимагає всебічного глибокого аналізу та контролю управління витратами на підприємстві.

Дослідженню питань обліку й аналізу витрат виробництва в умовах ринкових економічних відносин присвячені праці таких провідних вітчизняних фахівців Ф. Бутинця, І. Белебехи, О. Бородіна, Б. Валуєва, З. Гуцайлюка, Г. Кірейцева, Б. Литвина, В. Панасюк, М. Пушкара, М. Чумаченка та ін.. Із зарубіжних вчених дані питання досліджували: П. Безруких, К. Друрі, М. Жебрак, М. Кондраков. Безпосередньо проблема управління собівартістю досліджувалась у роботах А. Бочарникова, В. Долженкової, К. Друрі, В. Лебедеєва, О. Орлова, К. Рахліна.

При всій значимості проведених наукових досліджень, окремі питання підвищення ефективності управління витратами підприємства та собівартістю продукції вивчені недостатньо.

Метою даного дослідження є з'ясування сучасної природи витрат виробництва в умовах ринкової економіки та обґрунтування теоретичних і методичних положень щодо удосконалення системи їх обліку та аналізу.

Метою обліку витрат на виробництво є визначення розміру витрат, які припадають на кожну окрему операцію або кожен окремий продукт. Це необхідно для оцінки запасів і визначення прибутку. Завдання обліку витрат на виробництво полягає в накопиченні даних для розрахунку собівартості одиниці продукції.

Сутність проблеми управління витратами міститься не в точному визначенні величини собівартості продукції, а виявленні того, як вона утворилася. Процес управління витратами повинен бути направлений на формування собівартості в попередньому і поточному режимах та поточному втручанні у діяльність підприємства в разі виявлення відхилень від бажаного стану.

Поряд з обліком, важливим інструментом управління витратами є економічний аналіз, що дозволяє надати узагальнюючу оцінку ефективності використання ресурсів. Мета аналізу полягає в виявленні можливості раціонального використання виробничих ресурсів, всебічній оцінці досягнутих результатів щодо оптимізації витрат та обґрунтуванні управлінських рішень. Основні завданнями аналізу витрат на виробництво продукції є: визначення динаміки показників собівартості та факторів її зміни, вивчення собівартості за статтями та елементами витрат, виявлення резервів зниження витрат на виробництво продукції. Результати аналізу використовують для планування і розробки управлінських рішень.

Тому, облік витрат, аналіз собівартості продукції є сновними елементами системи управління, за допомогою яких здійснюється контроль за ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, підвищення ефективності господарювання та зростання конкурентоспроможності продукції.